

הַלְבוֹת מַלְוָה וְלוֹוֶה פָּרָק בֶּר

א. כָּבֵר בְּאַרְנוֹ שֶׁשָּׁטֵר חֹב שֵׁישׁ בּוֹ קִנְיָן כּוֹתֵבִין אוֹתוֹ לְלוֹוֶה, אִף עַל פִּי שְׂאִין הַמַּלְוֶה עִמּוֹ; וְכֵן כּוֹתֵבִין שָׁטֵר לְמוֹכֵר, אִף עַל פִּי שְׂאִין הַלּוֹקַח עִמּוֹ. וְכֵן כּוֹתֵבִין שׁוֹכֵר לְמַלְוֶה, אִף עַל פִּי שְׂאִין הַלוֹוֶה עִמּוֹ, וְשׁוֹכֵר לְאִשָּׁה, אִף עַל פִּי שְׂאִין בַּעֲלָהּ עִמָּהּ, וְגַט לְאִישׁ, אִף עַל פִּי שְׂאִין אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ.

ב. אֲבָל אֵין כּוֹתֵבִין שָׁטֵר אַרוֹסִין וְנִשְׁוֹאִין, וְשָׁטֵר אַרִיסוֹת וְקַבְלָנוֹת, וְשָׁטֵר בְּרִירַת הַדִּינִין אוֹ שָׁטֵר טַעֲנוֹת בַּעֲלֵי דִינִין, וְכָל מַעֲשֵׂה בֵּית דִּין, אֲלֹא מִדַּעַת שְׁנֵיהֶם. וְכָל הַשְּׁטָרוֹת הָאֵלּוּ, צְרִיכִין לְהִזָּהֵר בְּתַקּוּנָן כַּשָּׂאֵר הַשְּׁטָרוֹת.

ג. וּמִי נוֹתֵן שָׂכָר הַסּוֹפֵר: בְּשָׁטֵר הַלּוֹאָה, הַלוֹוֶה נוֹתֵן שָׂכָר; וּבְשָׁטֵר מִקָּח וּמִמְכָּר, הַלּוֹקַח נוֹתֵן שָׂכָר. וְהָאִשָּׁה נוֹתֶנֶת שָׂכָר הַגָּט, וְהַחֲתָן נוֹתֵן שָׂכָר הָאָרוֹסִין וְהַנִּשְׁוֹאִין. וְהַמִּקְבֵּל וְכֵן הָאָרִיס אוֹ הַשׁוֹכֵר נוֹתֵן שָׂכָר הַשָּׁטֵר. אֲבָל שָׁטֵר בְּרִירַת הַדִּינִין, אוֹ טַעֲנוֹת בַּעֲלֵי דִינִין שְׁנֵיהֶם נוֹתְנִין שָׂכָר.

ד. אֶחָד הַשְּׁטָרוֹת הַנִּכְתָּבִין לְאֶחָד שֶׁלֹּא בִּפְנֵי חֲבֵרוֹ, וְאֶחָד הַשְּׁטָרוֹת שְׂאִין כּוֹתֵבִין אוֹתָן אֲלֹא מִדַּעַת שְׁנֵיהֶם וְשְׁנֵיהֶן עוֹמְדִין כְּגוֹן שָׁטֵר שְׁכוֹתֵבִין לְמַלְוֶה אוֹ לְלוֹקַח כֶּלֶן צְרִיכִין הָעֵדִים שִׁיְהִיו מְפִירִין הַשְּׁמוֹת שֶׁבְּשָׁטֵר, שֶׁזֶה הוּא פְּלוֹנִי בֶּן פְּלוֹנִי וְזֶה הוּא פְּלוֹנִי בֶּן פְּלוֹנִי: שְׂמָא יְבוֹאוּ שְׁנַיִם וַיַּעֲשׂוּ קְנוּנְיָהּ, וַיִּשְׁנוּ שְׁמוֹתֶיהֶן כַּשְּׁמוֹת אֲחֵרִים וַיִּדּוּ זֶה לָזֶה.

ה. כָּל מִי שֶׁהִחֲזִק שְׁמוֹ בָּעִיר שְׁלוֹשִׁים יוֹם אֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ שְׂמָא שֵׁם אֲחֵר יֵשׁ לוֹ, וְהוּא שִׁנְהוּ כְּדֵי לְרַמּוֹת וְלַעֲשׂוֹת קְנוּנְיָהּ: שְׂאֵם אֶתָּה אוֹמֵר כֵּן, אֵין לְדַבֵּר סוֹף. לְפִיכָּךְ מִי שֶׁלֹּא הִחֲזִק שְׁמוֹ בָּעִיר שְׁלוֹשִׁים יוֹם, וּבָא וְאָמַר כְּתִבּוּ עָלַי שָׁטֵר שְׂאֲנִי חֵיב לְפְלוֹנִי אוֹ לָזֶה כֶּף וְכָף דִּינָרִין אֵין כּוֹתֵבִין לוֹ, עַד שְׁיָבִיא רְאִיָּה שֶׁזֶה שְׁמוֹ אוֹ יִחֲזֹק.

ו. כָּל שָׁטֵר שֶׁיֵּצֵא לְפָנֵינוּ וַיִּטַּעַן הַלוֹוֶה וַיֹּאמֶר, אֲנִי אֵינִי חֵיב כָּלוּם, שְׂמָא אַחֵר רִמָּאִי הָעֵלָה שְׁמוֹ כַּשְּׂמִי וְהוֹדָה לָזֶה, אוֹ שְׂאָמַר לֹא לָזֶה אֲנִי חֵיב כָּלוּם אֲלֹא לְאַחֵר, וְזֶה רִמָּאִי הוּא וְהָעֵלָה שְׁמוֹ כַּשֵּׁם בַּעַל חוֹבִי מֵאַחֵר שֶׁלֹּא הִחֲזִק שֵׁם שְׁנַיִם שְׁשִׁמוֹתֶיהֶן שׁוּוּין, אֵין חוֹשְׁשִׁין לְדַבְּרֵיוֹ: שִׁחֲזָקָה הִיא שְׂאִין הָעֵדִים חוֹתְמִין עַל הַשָּׁטֵר, אֲלֹא אִם כֵּן הֵן מְפִירִין אֵלּוּ הַנִּזְכָּרִים בּוֹ.

ז. וְכֵן חֲזָקָה שְׂאִין הָעֵדִים חוֹתְמִין עַל הַשָּׁטֵר, אֲלֹא אִם נֹדַע לָהֶם בְּוֵדָאִי שְׂאֵלּוֹ שֶׁהָעִידוּ עַל עַצְמָן גְּדוּלִים וּבְנֵי דַּעַת. וְאֵין הָעֵדִים חוֹתְמִין עַל הַשָּׁטֵר, אֲלֹא אִם כֵּן יוֹדְעִים לְקָרוֹת וְלַחֲתֵם.

ח. עֵדִים שְׂאִינָן יוֹדְעִין לַחֲתֵם, וְקָרְעוּ לָהֶן גִּיר וְחֲתָמוֹ עַל הָרֶשֶׁם מִכֵּין אוֹתָן מִכַּת מַרְדּוֹת, וְהַשָּׁטֵר פָּסוּל. רֹאשׁ בֵּית דִּין שֶׁהִיָּה יוֹדֵעַ עֲנִין הַשָּׁטֵר, וְקָרָא הַשָּׁטֵר לְפָנָיו הַסּוֹפֵר שְׁלוֹ הוֹאִיל וְהוּא מֵאֲמִין אוֹתוֹ, וְאִמְתּוֹ עָלָיו הָרִי זֶה חוֹתֵם עַל הַשָּׁטֵר, אִף עַל פִּי שֶׁלֹּא קָרָאָהּ הוּא בַּעֲצָמוֹ. וְאֵין שְׂאֵר הָעָם רִשְׁאִין לַעֲשׂוֹת כֵּן, עַד שִׁיקְרָא הָעֵד הַשָּׁטֵר מִלָּה מִלָּה.

ט. שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ בָּעִיר, שֵׁם כָּל אֶחָד מֵהֶן יוֹסֵף בֶּן שְׁמַעוֹן אֵינָן יְכוּלִין לְהוֹצִיא שָׁטֵר חֹב זֶה עַל זֶה, וְלֹא אַחֵר יְכוּל לְהוֹצִיא עֲלֵיהֶן שָׁטֵר חֹב: אֲלֹא אִם כֵּן בָּאוּ עַדִּי הַשָּׁטֵר בַּעֲצָמָן, וְאָמְרוּ זֶה הוּא שֶׁהָעֵדָנוּ עָלָיו, וְזֶה הוּא שֶׁהָעֵדָנוּ לוֹ בַּהֲלוֹאָה זֹו. וְכֵן

אין מגרשין נשותיהן, אלא זה בפני זה. וכן אם נמצא לאחד בין שטרותיו שובר ששטרו שליוסף בן שמעון פרוע, שטרות שניהן שעליו פרועין.

י. וכיצד יעשו אלו ששמותיהן שווין, ושמות אביהן שווין ישלשו. היו שמות אבות אבותיהן שווין, יכתבו סימניהן. היו דומין זה לזה בצורתן, יכתבו יחוסן; היו שניהם פוהנים או לויים, יכתבו דורות.

יא. הוציא עליו שטר שכתוב בו, אני פלוני בן פלוני לויתי ממך מנה אף על פי שאין בו שם המלוה כל מי שיצא שטר זה מתחת ידו, גובה בו; ואינו יכול לדחותו ולומר, שלאחר הוא ונפל.

יב. וכן שני יוסף בן שמעון הדרין בעיר אחת, שהוציא אחד מהן שטר חוב על אחד מבני העיר אינו יכול לדחותו ולומר לו, לפלוני ששמו כשםך אני חייב, וממנו נפל השטר; אלא הרי זה שיצא מתחת ידו גובהו, ואין חוששין לנפילה.

יג. שנים שהוציא כל אחד משניהם שטר חוב על חברו אין האחרון יכול לומר לראשון, אלו הייתי חייב לך היאך אתה לווה ממני; אלא זה גובה חובו, וזה גובה חובו.

יד. היתה זה במאה וזה במאה, ויש לזה עדית ולזה עדית, או לזה בינונית ולזה בינונית, לזה זבורית ולזה זבורית אין נזקקין להן, אלא כל אחד מהן עומד בשלו. היתה לזה עדית ובינונית ולזה זבורית זה גובה מן הבינונית, וזה גובה מן הזבורית.

טו. המוציא שטר חוב על חברו, והלה מוציא שטר שמכר לו את השדה אם היו במקום שנותן הלוקח המעות, ואחר כך פותב לו המוכר את השטר הרי שטר חובו שלזה בטל: שהרי אומר לו אלו הייתי חייב לך, היתה לך לפרע את חובך. אבל במקום שכותבין, ואחר כך נותנין הרי שטר החוב קיים: שהרי זה אומר לו מכרתי לך את השדה, כדי שיהיה לך נכסים ידועים, שאגבה מהן החוב שלי.